

OBRITNIK

Političen in strokovnjašk list za obrtni stan.

„Obrtnik“ izhaja 8. in 24. dan vsacega meseca in velja celo leto s pošiljanjem na dom vred 3 gld. — Za pol leta 1 gld. 50 kr. — Za četrtleta 75 kr. Posamične številke 15 kr. — Uredništvo in Upravništvo sv. Petra cesta št. 21. — Naročnina in inserati sprejemajo se tudi v „Narodni Tiskarni“ Gospodske ulice št. 12. — Dopisi in poročila sprejemajo se vslovenskem i nemškem jeziku. — Inserati se računajo po dogovoru.

Naš program!

ko je leta 1883 prvokrat izšel list pod imenom „Obrtnik“, kate-rega hočemo s tem nadaljevati, bilo je stališče domačih obrtnikov v mnogih ozirih mnogo bolj zamotano, nego je danes. Posebno pa je takrat manjkalo mej onim delom obrtništva, ki se poleg težavnega boja za vsakdanji kruh kolikor toliko briga za javno življenje, one potrebne jedinosti, katera je bila in bode jedini porok vsacemu vspehu. Vže takrat pa se je pripoznalo, da dandanes ne vgaja koristim obrtniškega stanu, če se v nemar puščajo javni stanovski interesi in se nikdo ne briga za stvari, ki seveda v prvi vrsti zadevajo celi stan, a jih naposled vendar le občuti tudi posamezni obrtnik.

Žalibog pa je bilo spoznanje, da treba obrtnemu stanu vendar le napraviti kaki skupni napor v varstvo skupnih interesov, — če ne misli, se živ zagrebsti, — premalo razširjeuo; in hvalevredno občekoristno početje tistih obrtnih mož, kojim je bil blagor in čast rokodelstva vže takrat pri serci, propasti je moralo vsled nebržnosti tistih krogov, kojih koristi so se branile!

Upanje, da bode obrtujoči stan, kojemu se čedalje bolj krčijo vsi pogoji njegovega obstanka, ki se danes bojuje za „biti in ne biti“, zložen in vstrajen poprijel se v lastno obrambo potrebnega dela, nam daje pogum vstanoviti v novič list v spodbudo in oživljenje naše skromne in bore obrtnije.

Ker je navada, da nov list objavi svoj program, kateri mu bode vodilo v raznih slučajih, ki se pojavljajo v političnih in socijalnih razmerah družbinskega življenja, hočemo tudi mi prijateljem in neprijateljem obrtnega stanu z jasno besedo predočiti, kaj v korist obrtujočega stanu želimo in zahtevamo.

„Obrtnik bode v prvi vrsti stal na braniku za interese producentov, rokodelcev.

Delo, ki vstvarja iz surovih snovij vse kar služi človeštvu v porabo in razveseljevanje, ki je vir vsemu blagostanju

in vrec kapitalskim močem, bodisi delo podjetnika ali pa pomočnega delavca, — zgublja čim dalje bolj veljavo in vrednost.

Vzroki temu so različni, a največ krivde pripisovati je temu, da se produkcija ne drži več naravnih mej, temveč da je spekulativni kapital poprijel se produkcije in izvaja isto na enak način, kakor igro na borski.

Mnogo kriva je tudi neka novodobno po židovskem vzgledu se širjajoča kupčija, koje glavni smoter je uničiti si konkurenta, in polastiti se vseh predmetov obrtniškega proizvodjanja, če tudi za-se brez kake koristi, pa vsaj kakemu boremu rokodelcu, ki je ob svoji stroki živel, — v pogubo. Pobijati take izrodke sleparske produkcije in kupčije, bode prvi nalog „Obrtniku“.

„Obrtnik“ pospeševal bode koristi poštene obrtnije in kupčije.

Mnogo, mnogo je zanemarjenega v tej zadevi. Politični in narodni boji provzročili so, da je razvoj obrtnije in kupčije zaostal. Preobloženi z različnimi bremenami, ki rastejo od dne do dne, bijejo obrtniki in kupčevalci brezupen boj za svoj obstanek, in nekdanji veljavni meščanski stan ni več spoznat.

Zastopa svojih teženj nimajo v rokah in tukaj bode „Obrtnik“ z vsemi močmi poprijel se dela, da obrtni stan dobi ne le v kupčijski in obrtniški zbornici, temveč tudi v mestnem in deželnem zboru zastop, kakršni mu pristuje in iz lastnega stanú.

„Obrtnik“ pospeševal bode izvršitev nove obrtne postave, kolikor je v prid obrtniji.

Nepričakovano mlačna izpeljava te postave je skoraj edino kriva, da se za zboljšanje obrtnih razmer niti začetek ni storil, in da se je obrtnikov polastila opravičena misel, da je konservativno obrtniško zakonodajstvo, ki bi imelo „Manchesterške“ ideje ugonobiti le, megljena podoba.

Uplivati v tej zadevi na one kroge, kojim je dolžnost do tega, bode neprestani nalog naš.

Radi bodemo vstrezali obrtnim zadržugam s pojasnevanjem važnih odločeb in objavljenjem njihovih teženj in namer, sprejemali izjave in poročila obrtnih skupin po mestih in na deželi, in s tem širili prepotrebno mejsebojno spoznavanje mej sodrugi in obrtnim stanom.

„Obrtnik“ pečal se bode z vsemi javnimi vprašanji in zadevami.

Dobro ali slabo upravo občinskega posla ne počuti nihče bolj, nego obrtnik. Ne le da mu pri slabem gospodarstvu rastejo bremena; zgublja marveč tudi prislužek; in ta je obrtniku, ki se peča bodisi s kakim rokodelstvom ali pa s kupčijo, vse; kajti število onih, ki niso navezani na vsakdanji prislužek, je le pičlo, in zategadelj pospeševati nam je vse, kar koristi razvoju mesta, in skrbeti moramo, da se pripravi složnost in sporazumljenje mej občane.

Tako bode v glavnih potezah delovanje „Obrtnika“; posebej pa bode gledali, da priobčujemo iz širnega sveta vse, kar utegne zanimati naš stan, da dajemo potrebni svet na vprašanja, ki se tičejo obrtnije; da zagovarjamo ne le težnje celega stanu, marveč v gotovih slučajih tudi zadeve posamičnika.

Navzlic temu, da imamo premnogo listov političnih in strokovnih, vendar mislimo, da za naš list ni le prostora, marveč da je potreba. Vsaj je število tistih, ki živijo od dela svojih rok, veliko, in list z namero varovati koristi stanu, ki dosedaj v nobenem časniku nima branitelja, — bode našel vsaj v krogih, kojim ga posvečujemo — gotovo podporo, da se obrtnemu stanu v čast in korist, prijateljem delavskih stanov pa v spodbudo razvije in napreduje, list čigar geslo bode vselej ostalo:

Vse za čast in šrečo poštene obrtnije!

Obrtnikom v obrambo in pomoč.

I.

Ves svet je dandanes postal nekaki „neverjetni Tomaž“; in to posebno z ozirom zaupanja v boljšo prihodnost. Stvar je pa zares taka, da se ni čuditi, če v sedanjih razmerah proti katerim se naše moči ne morejo upirati, ljudstvo postaja čim dalje bolj pesimistično. V mislih imamo seveda le tiste, ki s svojimi pridobninskimi razmerami niso zadovoljni, in temu vzrok postavljajo sedanji čas; kajti imamo jih tudi mnogo — in ti niso najmanjši iz med vseh — ki trdijo in dokazujejo, da današnje pridobninske razmere niso ravno tako slabe, kakor so izpuste, in da je vedno tarnanje in stokanje o pomanjkanju prisluzka in o občni bēdi deloma neka domišljiva navada; kar je pa v istini revščine, to pa da provzročuje nevarčnost in slabo gospodarstvo z dohodki, ki se ne postavljajo v pravilno razmerje z izdajki.

Mi ne bomo kritikovali, kedo ima v teh nasprotnih mislih prav — kajti s tem ne moremo nikomur pomoči — bomo pa skušali razsvetliti naše pridobninske razmere, kakršne so in upamo s tem doseči to; da si po treznem preudarku sleherni sam izvaja, kar se mu bode pravo zdelo.

Nismo privrženci onih, ki iščejo leka socialnim ranam v obrabljenih frazah, preverjeni smo celo, da se univerzalno mazilo za vse bolečine nikdar ne bode našlo; da so človeštva moči preslabe osrečiti vse in slehernega; že zato ne, ker je pojem o sreči in zadovoljstvu silno različen, — pač pa mislimo, da bi se dalo pri dobri volji in ko bi svet ravnal po starih neovrgljivih resnicah — mnogo storiti v zjednačenje goropadno vže različnega socialnega stanja človeške družbe. Če je kaj na svetu krivo vednemu tarnanju, je to gotovo rastoča razlika v človeštvu, ali jasnejše govorjeno — vedno bolj se širjajoča brezposelnost in pa koncentrovanje kapitala.

Spominjamo se celo trditve da tudi to ni res, da bi se manjšalo občno blagostanje, in da nasprotno v današnjih časih sleherni razkošneje živi, da ima lepši hišno opravo, boljše obleko itd., kakor je to nekaj bilo. Takim terditvam nasproti pa smo mi neverni. Nam, boljši obleka, politirana omara ali pa v barvah tiskana podoba z pozlačenim okvirjem v sobi kakega obrtnika ali pa delavca nikakor ni dokaz blagostanja.

Toliko smo v obče morali razjasniti naše stališče, da napravimo daljši razpravi podlago, kajti če bi se pridruževali tistim, kojim je vse povoljno in kateri zaradi lastnega zadovoljstva in preobilice svetovnih dobrot ne vidijo in ne občutijo tuje nepoznane potrebe, potem ne trebalo bi nam raziskavati, kje najti pomoči v zboljšanje nepovoljnih razmer.

Prva naša trditev bodi ta: da dandanes ni mogoče človeku, ki živi od dela, prihraniti si kaj za stare dni; ali pa v slučaju nesreče preskrbeti svojo družino.

S to trditvijo pristopimo stališču, da je človeku, ki hoče delati in je varčen, mogoče dokler dela živeti in svojo družino preskrbeti.

Če to nasprotnikom koncedujemo, je to več, nego nam je mogoče zagovarjati, kajti večje resnice ni, da premnogokrat pridnim rokam primankuje dela in prisluzka, da se bēda oglasi in vdomači v najvarčnejši hiši. Temu je pa krivo, ker — izjeme posamnikov ne morejo biti merilo — ni več mogoče prisluziti si kaj nad svojo potrebščino. Naj se poskuša napraviti bilanca navadnega delavca ali pa samostojnega malega rokodelca, preštejejo naj se mu do zadnjega novca letni dohodki — nastavi pa naj se v izdajke stanarina, živež, potrebna obleka, in neobhodne družinske potrebe brez vse potrate — v najskromnejši obliki, in sigurni smo, da bodo nepristranski nastavljeni stroški ali potrebščine večji nego dokazani dohodki.

To se je — seveda ne pri nas — pač pa v kaki drugi deželi že raziskavalo in facit bil je zmiraj, kakor smo ga navedli.

Kedor razmer ne pozna, ne more jih razumeti in mi hočemo stvar razjasniti.

Če kedo bodi-si še tako skromne vsote nastavlja v potrebščino delavnega človeka, pripisal mu bode vendar človeku pristojno stanovanje, živež zadostujoč zdravstvenim načelom za starše in družino, nekaj obleke, obhvala in za različne stroške; in to vse znašalo bode vedno več, nego je skazati dohodkov.

Da pa človek živi navzlic temu da ima manj dohodkov, nego zadostujejo potrebščinam; in da ga marsikdo kako nedeljo vidi piti vino ali pa sploh „dobro živeti“, provzročuje to; da le redko kedo izmed delavskih stanov ali iz pomočniškega in malorokodelskega dohodka živi tako, kakor bi se mu po nepristranskih cenilih prisodilo; in bi tudi ona potrošljivost, ki se mu očita zaradi kozarca kakega ponarejenega vina, ne odpomogla dokazanemu pomanjkanju. Če se tedaj pravi, da boljši krogi z velikimi in zadostnimi dohodki živijo čez svoj stan, reči se mora, da delavski stanovi živijo pod svojim stanom.

Rokodelci varujte se sleparjev! /

Zadevo, ki silno tare malega rokodelca, ki čestokrat prestriže nit samostalnosti njegove, hočemo danes na kratko omeniti.

Ta zadeva, ki obnemogoči in vstavlja prospah in razvitek pričete obrtnije, so naše jako čudne kreditne razmere. Rokodelec, ki je podedel ali pa si s teškim trudom prihranil večjo ali manjšo vsoto kapitala, ki mu omogoči vstanoviti njegovemu imetju primeren samostalen obrt, prične delati v veseli nadi, da bode sedaj njegovo stanje boljše, nego je bilo, ko je še delal za pomočnika. Misli si, s pridnostjo in varčnostjo moram napredovati, delal bodem in se trudil, da mi bode kedaj boljši šlo.

A mož — pričetnik ni v poštev vzel hijen, ki vohajo kakor po mrtvaškem polji za pričetnikom, da mu požrejo fond, ki naj mu bi ostal za razvitje njegove obrti.

Sedaj stoprav prične se za pričetnika enajsta šola, in ko jo je končal opaža tudi, da je suh. — Želeč si prisluzka in naročnikov, priporoča se in potruži, kar mu le moč, da vstreže naročnikom.

In vendar opaža pravica, kako se na malo korakov vedno snemajo klobuki pred tem zemljanom in kako ponižno se mu uklanja pošten obraz.

Zakaj ga pa pozdravljate? vpraša pravica nekoga, pogledjte vendar preje v bukve preteklosti tega človeka in ne snemajte klobukov pred gizdavo hudobijo!

Časi so minuli — odgovori vprašani s žalostnim pogledom — ko se je pri nas odkrival klobuk le poštenjakom, sedaj poklanjamo se le moči denarja in skrivamo svoje občutke zaradi bēde naše in zavisnosti našega življenja.

Kaj je bēda vaša že tolika, da je ljudstvo prišlo do tolikega hlapčevanja, da mu je pojem časti in poštenja pošel — vpraša razsrjena pravica!

Čast, poštenje! — odgovori vprašani — ljuba žena, od kod pa ste? Prišli ste gotovo iz druge dežele, sicer bi vendar vedli, da so taki pojmi veljali v preteklih dobah, sedaj pa niso praktični in tudi ne donajajo toliko, da bi človek mogel ob njih živeti; brezvestnost stopa trdim korakom čez take zemljane.

Vi majate z glavo, ljuba žena! Prepričajte se sami, lastna izkušnja vam bode potrdila, kar sem rekel.

Pravica se mu zahvali ter gre naprej mimo razkošnih hiš in palač in vidi toliko lepega in

Nevedoč, da se za lepimi besedami skrivajo sleparji, ki dobro vedo, da jih postava varuje proti njihovim upnikom, kupuje blago in dela — dela kakor za večnost. Pride pa čas, ko se mu je obljubilo plačilo za njegovi izdelek, a naročnika ni blizu. Nekoliko preplašen se vendar tolaži nekaj dni misleč si, saj bode vendar naročnik, ki mi je tako za gotovo obljubil, plačati še prišel. Terjati si ne upa svojega denarja, kajti boji se zamere, in tako čaka potrpežljivo še mesec ali dva. Naposled vendar pošlje ponižno prošnjo za plačilo, in sedaj še le zve, da je v roko pal hijeni brez katerih ni nobenega stanu, bodi-si visok ali nizek, naj ima velike dohodke ali pa majhne — in reveža pretrese takoj prva zguba, kajti misli si vže, to pripetilo se mi bo morda še drugje.

In res je tako; jeden plača mu kaj malega, drugi izgovarja se na pozneje plačilo, tretji stavi mu celo predlog, da bi mu še kaj naredil; bota pa pozneje vže poravnala.

Tako godi se malemu rokodelcu, dokler kaj ima. Če se utruji, če zgubi veselje do dela, kedo se bode čudil? Ni vsakdo rezan iz tacega lesa, da ostane stanovit pri taci neprilikah in v novič začenja delo, da nadomeščuje s prisluzkom, ki mu ga dajejo poštenu ljudje, svoje zgube pri sleparjih.

Ta zadeva je za obrtnike toliko važna, da ji bomo odmerili v našem listu obširen prostor.

Dopisi.

Iz Ljubljane. (Domače zidarstvo). Iz narodno-gospodarskega ozira prisiljeni smo zidarsko obrt, katera je prva med stavbenimi nekoliko pojasniti.

Vsako leto na pomlad obišejo naše kraje obilne množice zidarjev iz Furlanije, ki so v svoji stroki dobro izvežbani in vsled tega tudi pri nas radi v delo sprejeti. Ker laški zidarji jako skromno živijo in imajo boljši zaslužek, niso zapravljevci tedaj ni čuda, da si vsaj dve tretinji svojega prisluzka prihranijo, kateri gre v jeseni z njimi vred v Italijo na njih dom.

Mi se ve, družega nimamo, kakor nado, da se na spomlad zopet vidimo in da gre stara pesem naprej.

Nikakor ne zavidamo pridnemu delavcu njegov prisluzek, bodi si te ali one narodnosti; vendar pa je naša dolžnost v prvi vrsti našim domačinom oskrbeti dela in zaslužka, kajti ti ostanejo pri nas in njih prisluzek med nami.

Vzrok, da se moramo tujih zidarjev posluževati je ta, ker nam dobrih zidarjev domačih manjka, in to zategadelj, ker so naši dečki za to stroko obrtnijstva zmožni, Bog zna za kaj, ogibajo učiti se zidarstva.

Skrbeti nam je, da si pridobimo dobro izvežbanih domačih zidarjev, da prisluzek domačinov, kolikor mogoče doma ostane, kajti s tujimi delavci gre vsako leto gotovo nad 50.000 goldinarjev našega denarja na tuje, ki je za nas vekoma zgubljen kapital! —

V prvi vrsti je treba, da se naša mladina od merodajnih faktorjev navduši, da se poprime zidarstva, da se od strani sl. vlade in deželnega zbora gleda na to, da se za stavbene obrtnike, posebno za zidarske vajence napravijo ustanove in prava strokovna šola, v kateri bi se posebno zimski čas vajenci učili v zidarstvu in v vseh potrebnih predmetih za njih prihodnji poklic.

prijetnega, da si vže misli, — gotovo je bil tisti, ki sem ga vprašala le razsrjen, da je tako govoril, vsaj vendar vidim kako veselo in z občudovanjem malo in veliko ogleduje znamenita poslopja.

Kar naenkrat pride do krasne v najlepšem slogu zidane palače; zastave vihraje na nji in ko vpraša pravica portirja, kaj pa je v tej hiši? odgovori ji odurni glas: „Tukaj se postave delajo“ — ženske nimajo tukaj ničesa iskati.

Ponižno se pokloni pravica in gleda, da odide.

Čim dalje pa koraka po elegantnih ulicah, tem več srečuje enacih obrazov, ki jo spominjajo na onega, o katerem je z nepoznancem govorila, pohajali so oblastno po trgih, postajali v živahnih razgovorih — in vedno ono odkrivanje — ki jo je vže preje tako razsrdilo. Obrne se tedaj proč v drugo stran in gre daleč zatopljen v svojih mislih, dokler ne zagleda, da so zginile lepe hiše in palače. —

Zunanja podoba kraja in hiš razodeva sedaj pravici, da je tukaj mej ubožnim ljudstvom, misel jo prešine, stopiti v staro zanemarjeno poslopje, da vidi, kaj se tu godi.

V zaduhli veži najde stopnice in ide navzgor, kjer sliši pred nekimi durmi mnogo glasov, odpre vrata in stopi v sobo.

Listek.

Pohod pravice.

Po dolgem spanji prebudi se boginja pravice, sname ruto izpred oči ter sklene si ogledati nekoliko po zemlji, kako se izvršujejo postave pravice, ki so človeštvu v blagor in varstvo postavljene. Mrzli zimski dan je bil, ko je pravica stopila v okrožje velicega mesta, češ tukaj, kjer živi toliko zemljanov najlažje mi bo poizvediti kar želim. Velik šum je bil po ulicah, ljudje in vozovi tekali so tako hitro mimo pravice, da ji ni bilo moč opaziti posameznikov.

Kar pride mimo nje dobro rejen zemljan zavit v dragocen kožuh in kramljaje počasi kakor v prijetnih sanjarajah. Radovedna obrne se pravica za njim ter mu sledi. Mej potjo pa pogleda v knjigi pravice tesno popisano stran o življenji onega srečnega zemljana. Kar pa je o njem brala napolni jo s studom in zaničevanjem. Našla je celo vrsto dejanj, ki so se ojstrine postave zadevala, a vendar mej različnimi §§ vedno le izmuznila kaznjivi roki pravice; druge vrste kazale so ji, koliko ljudij je zaradi njih zgubilo življenje in poštenje in solze zatiranih močile so še vedno dolgo vrsto njegovih pregreh.

Nikakor ni opravičena mržnja do naših zidarjev, češ, domači zidar ne zna in ne velja nič, je le za malto mešati. Ako se opirate na geslo: „Svoji k svojim“ morate to tudi djansko pokazati in dati domačinom priliko se dobro izvežbati. Bode videli, da bo domačin kmalu s svojem umom in dlanom prekosil tujega delavca.

Italijanska zidarska mladina ima po zimi vso priliko se doma z raznim učenjem pripravljati za svoj stan in poklic; a kdo da našemu zidarskemu vajencu priliko v to.

Ako se za manj važne šole n. pr. za vezenje in čipkarijo trudi tem potom za deželo kaj doseči, naj bi ti gospodje prej skrbeli za bolj potrebne stvari, katere imajo kaj več pomena nego štikarije.

Iz Ljubljane. Šolo za lesno industrijo, potem za umetno vezenje in za čipkarijo, (Holzindustrieschule und Fachschule für Kunststickerei und Spitzennäherei) dobi Ljubljana neki vže to jesen. To se nam zagotavlja od merodajnih krogov, kajti bila sta pred nekoliko dnevi iz Dunaja gg. sekcijski svetnik dr. Lind in dvorni svetnik Eksner zategadel pri nas v Ljubljani ter v soboto dne 23. junija v spremstvu gg. Murnika in župana Grassellija pregledala prostore za bodočo šolo.

Komisija se je odločila za pritlične prostore v Virantovi hiši, da se ondi otvori obojna, lesarska in čipkarska šola.

Oboji šoli bode neki pod ravnateljstvom g. Ivan Šubica, vsaj začasno.

Kar se tiče šole za lesno industrijo, pridržimo si pravico, v prihodnjem listu kaj več o tem pisati; za danes izrečemo le: Nam je gotovo pri srci, da se naša industrija, kolikor je le mogoče razvije, a od umetnega vezljanja in od čipkarije ne pričakujemo nobenega dobička naši deželi, niti s prodajo doma, niti z eksportom teh obeh izdelkov, kajti dozdej bilo je umetno vezljanje le zabava za iste, koje si pod milim Bogom ne vedo z nobenim drugim delom dragi dan prikrajševati.

Dobro znano nam je, da si marsikatera vezilja, ako bi za prislužek in obstanek svoj celi dan vezljala niti suhega kruha ne prislužila in bi morala stradati, ako bi je nje stariši ne preživeli. S vezljanjem pač ne bo drugi dobro živel, kakor edino le učiteljica, kateri je neki, ako smo prav podučeni, letna plača na 800 gld. določena.

S to obrtnijo vegetirajo le prebivalci recte prebivalke Krkonoških gor na Českem, na mejah Moravske ter ubožci v Waldviertelnu na Nemškem in njih osoda je istinito milovanja vredna.

Ako se ta šola le ko zabava za nježni spol ustanovi, ima pred našimi očmi sicer mali pomen, a nikakoršnega ne za prospeh naše domače industrije in to tem manj, ker se to nepotrebno blago po prav nizki ceni od vseh vetrov nam usiluje, akoravno ga čisto nič ne potrebujemo. Naša dekleta se naj bi mesto vezljanja poprijela istega dela, ki jim bolj pristoji, in katero je — kuharija in domača opravila. Ni nam znano, ali je kedaj dekleta iskano bilo, kateremu se je pogoj stavil — umetno vezljanje, pač pa se vsaki dan iščejo dobre kuharice za dobro plačo.

Ugovarjalo se bo menda, da gospice edino le bodo sprejete v to vezlarsko šolo, in dekleta naj se učijo kuhati, mi temu le s tem odgovarjamo, da je dolžnost vsaki ženski, dobro se izuriti v kuhinji in lahko bo živela, ako bo dobra kuharica pač pa ne bo imela potrebnih pripomočkov za njen obstanek, ako bo še tako izvrstna vezilja.

V tej stroki je konkurenca od istih strani célo nepresegljiva, kateri se niso nikdar vežbali v vezlarskih šolah.

Kar se čipkarije tiče, je to opravilo istinito le za one kraje milovanja vreden bore kruhek, v katerih je vže od nekdanj udomačena hišna indu-

strija in to je pri nas v Idrijskemu okraji. Da bi se urile naše deklice v tej stroki obrtništva jim ne privoščimo, kajti ako bi morale pozneje od tega dela živeti, reklo bi se že zdaj beraško palico jim v roke siliti.

Da bi kdo vrh tega, centralizacijo obeh teh šol v Ljubljano prosil, posebno iz obrtniškkih krogov nam čisto nič znano nij, in gotovo bi se ubogim Idričankam njih mali prislužek s konkurenco iz Ljubljane grenil in kratil. Nič nimamo zoper to, ako je potreba, da bi se o tej zadevi v Idriji šola napravila za čipkarstvo in se po tem potu ondašnjemu prebivalstvu pomagalo.

V Ljubljani pa prej potrebujemo šolo za domača opravila za ženstvo. Te opravila so v kuhinji in v izgoji otrok in v teh strokah naj bi se urile naše gospice in dekleta. Umetnega pletenja in vezljanja se že same v ljudskih šolah v prostih urah privadijo in večkrat še preveč!

Naše mesto in naša dežela si ne bo dosti pridobila z nameravano šolo, a stroškov bo pa, upamo zadosti. Tudi mogoče, da vezljanje kmalu iz mode pride, kuhalo se pa bo zmiraj, dokler bo Kranjska stala!

Nam ne koristi dosti ali čisto nič vezljanje in čipkoslovje. Obrtnik.

Domače in razne stvari.

(Odsek kupčijske in obrtniške zbornice) v proslavo 40letnice vladanja Njih cesarskega Veličastva Franc Jožefa, nima med seboj nobenega obrtnika. Člane je v seji nasvetoval g. Vaso Petričič, zbornica pa je nasvetu pritrdila, brez da bi se ozir jemal na obrtnike, kar ni niti kolegijalno niti dostojno.

(Podpore). Visoko c. kr. naučno ministerstvo dovolilo je za pouk v obrtniškkih šolah na Kranjskem vsoto z 3430 gld. Ta podpora razdeli se tako le: Ljubljani 2000, Novemu mestu 430, Tržiču in Kamniku po 350, Kranju 250 in Kočevju 150 gld. Druga mesta in trgi n. pr. Škofjaloka, Postojna, Krško, Cirknica itd. ne dobijo nič. Vendar bi potreba bila, da se tudi za te kraje v prihodnje kaj stori. Opozarjamo naše državne poslance, da bi potrebne korake o tej zadevi storili.

(O olupšanji Ljubljane.) Postavil je gosp. Perko ob Emonski cesti nasproti kapele lesene kolibe, akopram je sam želel zidano ograjo napraviti, kar mu pa sl. magistrat ni privolil. Čujemo, da so pri tej stavbi si naj več zaslug pridobili (vsaj mislimo) gg. Pakič, dr. Staré in mestni inženir Duffe. Ko je bila stavba končana se je sprevidilo, da ne ugaja olupšavi mesta in sl. magistrat bo baje prisiljen nekaj trpeti o prenapredbi te krasne stavbe. Prosimo naše č. čitatelje si umotvore pogledati! Če gre poprava na mestne stroške, se ve da, plačali bomo mi!! Vivat sequens.

(O zgradbi nove mestne šole.) Kamnoseška dela za to šolo je mestni odbor v svoji zadnji seji 27. junija oddal Tönniesovi firmi. Ker je bil med oferti Tönnies in Vodnik-Čamernik le majhen razloček od 124 gld. 34 kr., hoteli so nekateri odborniki malemu obrtu, tedaj za navedeno vsoto višjemu ofertu pripomoči do zaslužka, kar pa jim ni obveljalo, kajti za nižji ofert Tönniesovi glasovali so gg. dr. Bleiweis, Dolenc Oroslav, Hribar Ivan, dr. Gregorič, Hrasky, Petričič, Ravnihar, dr. Staré, Tomšič, Valentinčič, Velkoverh in Tomo Zupan. Za 124 gld. 34 kr. višji ofert pa so glasovali gg. Povše, Kajzel, Murnik, Ničman, Pakič, župnik Rozman, dr. Tavčar, dr. Vošnjak, Žagar in Železnikar. Gospod Klein je bil po nujnih opravilih zadržan se seje udeležiti, g. Noll pa je mej glasovanjem odšel, ker je bil sam oferent za kleparsko delo, katero je tudi dobil.

meščanih poiskati, vsaj vendar ne bodo tako neusmiljeni, da bi Vam kratili plačo?

Gotovo ste tukaj tuja, ljuba gospa, in ne poznate naših razmer, reče mojster; — naše rokodelstvo je propalo, le malo jih je še, ki morejo dobro delo pošteno plačevati; večina kupuje tam, kamor moramo mi za nezatne plače delati.

Tudi mi smo imeli še pred leti boljše čase, živeli smo z delom srečno in dostojno, nismo se brigali za svet in ne za politiko. Prepuščali smo to vse drugim krogom in mislili da bodo ti skrbeli za naš blagor. Veseli smo bili, ko se je povzdignila obrt, ko je vsakdo ki je hotel delati, prislužil si kruha dovolj, — a trajalo ni dolgo. Gospodje, kojim smo zaupali zapustili so pravična tla, polnili si z blagom in imetjem nevednega ljudstva svoje žepe in konec vsega bil je krah, ki je konec storil našemu življenju.

Troški so ostali, a dohodki so se zmanjšali; brez upa v bodočnost bijemo sedaj žalosten boj za obstanek, — v rokah nimamo več ničesar in služiti moramo podjetnikom, da nam dajo prislužiti si boren kruh. — Zavzeta nad takimi zemljani, zakrije pravica si oči in izgine v nadzemski svet.

Po „Justusu“.

(V občnem zboru čevljarske zadruge) 2. maja 1888 so bili izvoljeni v odbor sledeči gospodje: Predsednik g. Žitnik, podpredsednik g. Tuma, tajnik g. Cerar, odborniki gg.: Potokar, Košar, Lukas, Mravlje, Perne, Horvat, Kunst, Skerbinc, Zdešar, Ušenica, Perko, Ravnihar, Berger, kateremu je bila dana naloga, da sestavijo pravila čevljarske zadruge. Omenjeni začasni odbor je rešil to nalogo v štirih svojih sejah in pravila predložil visoki c. kr. deželni vladi.

(Petdesetletnico) praznoval je 1. julija strojevodja v „Narodni Tiskarni“ g. Anton Pleško. Da so se vredno spominjali zavod, kakor tudi kolegi njegovi, te redke slovesnosti je ob sebi razumno.

(Nezgoda) v podobi prodajalca popirja in šolskih potrebščin vsiljuje se v Ljubljano, ki bi rada tudi kvarila tiskarsko obrt. Kakor smo čuli izzakulis je vendar kupčijsko-obrtniška zbornica odklonila prošnjo temu nepridipravu in nadjamo se, da bode storila še nadaljne korake, da zabrani odpretje tako pogubonosnega podjetja, proti kateremu se danes izražajo vse zadruge po družih kronovinah, kakor tudi mestni zastopi in kupčijske zbornice. Ljubljana je že tako prenapolnjena s tiskarnam, in prodajalcev popirja nam tudi ne manjka. Da bi s slabim blagom sleparil ljudi kak novotnež ter škodoval že obstoječim reelnim podjetnikom na cenah, ki so zbog konkurence postale take, da ni skoro moč več izhajati, nam ni treba razpravljati danes, ker storili bomo to v eni prihodnjih števil.

(Ljubljanski peki in njih položaj.) Že par leti se dovaževa za ljubljanske kaznjence kruh iz Gradca, ta manipulacija očitno niti deželi kranjski, niti ljubljanskemu mestu ne koristi, kajti tisočaki se pošiljajo za kruh v Gradec, ako ravno bi to svoto prav lahko v Ljubljani porabili. Če bi naš pek kaj prislužil, gotovo bo dal in privoščil iz njegovega dohodka tudi zaslužek ljubljanskim obrtnikom in trgovcem. Po dozidavanji in povekšanji deželne prisilne delalnice pa preti našim pekomo nova nezgoda. Čuje se, da bo temu prizidavanju priklopljena domača, hišna pekarije. Ne dvomimo, da bi med prisiljenci ne bilo mogoče dobiti strokovnjakov za pekarijo, mogoče da so tudi taki vmes, ki imajo svoj „Befähigungsnachweis“, vendar pa ne pričakujemo, da bi bilo ustrezno s tako manipulacijo, da se uvede pekarija v omenjeni hiši kot domača obrt, ljubljanskemu meščanstvu, najmanj pa pekomo našim, ki so tudi primorani deželne doklade radi ali neradi plačevati. Davek je uže zdaj za obrtnika neznošen. Od kod jemati, ako ni prislužka. Dobiček od imenovane hišne pekarije se bode vsekako stekal v fond prisilne delalnice, a prislužek je meščanu odbit. Ako že prisilna delalnica mora v Ljubljani obstati, naj se gleda na to, da ne bo našim someščanom, med katere tudi peke prištevamo, v pogin. Ali, mar smo že tako daleč prišli, da zavidamo edini stroki rokodelcev, ki vendar še nekako ložje diha, pekomo, njih prislužek? Bodo li mar prisiljenci i njih fond plačevali deželne doklade? Od strani naših poslancev bomo vidili, kaj se bo v tej zadevi storilo, veliko pač ne pričakujemo.

(Zavarovanje.) Pretečeni teden se je po gosto slišalo in bralo o ognjih, katere je prouzročila strela ali malomarnost. Nevarnost pred požari zasluži pozornost onih, ki imajo še ne zavarovana poslopja, pridelke, zaklade blaga, pohištvo, delavnice in orodje, obleko itd. — Z malimi troški zamore posestnik, obrtnik, uradnik, služnik, kramar — sploh vsaki — zavarovati svoje premakljivo ali nepremakljivo imetje. Že zavest, da se dobó v denarjih povrneno, kar bi nesrečni plamen poškodoval ali ničil, vredna je — žrtve. Zatorej opozarjamo na asekurance kot obče koristne naprave, ter kličemo: zavaruj vsakteri, kar ima zgorljivega!

— Nov stroj za čevljarje. Keatova družba za šivalne stroje v Frankfurtu a. M. je iznašla nov stroj za štepanje, kateri je tako osnovan, da se najličnejša in najmočnejša moška obuvala, z dvojnati prešivom in dreto, v dvajsetkrat krajšem času izgotovljati zamorejo. Šiv je po popolno nova znajdba; je jako trpežen in eleganten. Vsak čevljar se neki tega stroja lahko privadi.

„Foncière“.

Peštansko zavarovalno društvo

priporoča se v zavarovanje poslopji, premakljivega blaga in na življenje.

Zavarovaini pogoji so zelo ugodni.

Pisarna glav. zastopa: Kongresni trg, nasproti nunske cerkve, v II. nadstr. hiše št. 14.

(4-1)

Fran Drenik.

JANEZ PETERCA,

trgovec z lesom, Dunajska cesta, 31.

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega stavbenega in mizarskega lesa

vsake dolžine in debelosti po obče znanih nizkih cenah. — Tudi se dobi vsaki čas zidarsku opeka, strešniki in zlebak iz skušeno dobrega materiala iz lastne opekarne na Črnučah. Na zahtevo se naročeno blago tudi pošilja na dom.

(1-1)

VABILO

rednemu javnemu mesečnemu zboru
„Kranjskega obrtnega društva“,

ki bode

v nedeljo 15. julija ob 2 uri popoldne
v Schreinerjevi pivarni Št-petersko predmestje.

Dnevni red:

1. Poročilo odbora.
2. Dopolnilna volitev.
3. Razgovor o sedanjem stanju kaznišniške produkcije.
4. Razgovor o ustanovi nove obrtne šole v Ljubljani.
5. Splošni predlogi.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

NB. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

EINLADUNG

zur

ordentlichen öffentlichen Monatsversammlung
des „krainischen Gewerbevereines“,

welche

Sonntag am 15. Juli um 2 Uhr nachmittags
in Schreiners-Bierhalle, Petersstrasse, stattfinden wird.

Tagesordnung:

1. Bericht des Ausschusses.
2. Ergänzungswahl.
3. Besprechung über gegenwärtigen Stand der Strafhausproduktion.
4. Besprechung über Gründung der neuen Gewerbeschule in Laibach.
5. Allgemeine Anträge.

Zur zahlreichen Betheiligung ladet ein

(2-1)

der Ausschus.

NB. Besondere Einladungen werden nicht versendet.

M. SKRABEC,

stavbeni in galanterijski klepar

v Ljubljani, Selenburgove ulice št. 1

se priporoča častitim p. n. naročnikom, da prevzame vsa v njegovo stroko spadajoča stavbena dela v mestu in na deželi v vseh rabljivih kovinah, ravno tako za nova dela, kakor tudi poprave in povlake. Dela se hitro, točno in solidno izvrše, po zmernih cenah in iz najboljše kovine, za kar se strogo jamči.

Zaloga svetlega in lakovanega, hišnega in kuhinjskega orodja, otročje banje in banje za sedenje ter stoli za kopanje s kurjavo in brez kurjave so vedno v zalogi, zaloga waterclossets najboljše konstrukcije, katere se tudi postavljajo. Izdelujejo se tudi črke za firmске table.

(3-1)

Naročbe in poprave vsake vrste se hitro in ceno izvrše.

Bau- und Galanterie-Spengler

in Laibach, Schelenburggasse Nr. 1.

empfiehlt sich dem verehrten p. t. Kunden zur Uebernahme, sowohl in der Stadt als auf dem Lande — aller und jeder in das Fach einschlagenden Bauarbeiten in allen vorkommenden Metallen, sowohl neue Arbeiten als Reparatur und Anstrich, unter strengster Garantie für prompte und solide Ausführung bei besten Materialien zu möglichst mässigen Preisen.

Lager sämtlicher blanken und lackirten, Haus- und Küchengeräthe, so wie Kinder- und Sitz-Wannen, Badewannen und Badestühle mit und ohne Heizung stets vorräthig. Lager und Ausstellung von Waterclossets bester Construction. Erzeugung von Firmabuchstaben.

Bestellungen und Reparaturen jeder Art werden schnellstens und billigst effectuirt.

FRANJO LEVC

(poprej J. Spoljarič)

ključavničar, Ljubljana, Gradisce, Hilsnerjeve ulice 12.

priporoča se za vsa v njegovo stroko spadajoča dela, kakor: pri stavbah, izdelovanje štedilnih ognjišč, pečí, vsakovrstno popraviljanje itd., ter zagotavlja točno in solidno izvrševanje po najnižji ceni.

Prevzame omenjena dela tudi na deželi in jamči za dobro in solidno delo.

FRANZ LEVC

(vormals J. Spoljarič)

Schlossermeister, Laibach, Gradisca, Hilschergasse 12.

empfiehlt sich bei allen in sein Fach einschlagigen Arbeiten als: bei Neubauten, Erzeugung von Sparherden, Oefen, ferner Reparaturen etc., zur billigsten und promptesten Ausführung

Uebernimmt solche auch am Lande und garantiert für gute und solide Arbeit. (6-1)

Ludovik Widmayer,

mizarska in tapecirarska obrt,

priporoča svojo bogato zalogo likane in lakirane hišne oprave, divanov, matracov od žime in zmeti (Federn), otročjih vozičkov, karnis, svetih slik, pultov za masne knjige itd.

Izdeluje na naročila lednike za pivo in jedi, prevzema dela pri zidanji, kakor tudi popraviljanja po najnižji ceni.

Unanja naročila se točno izvršujejo.

Delavnica: Gospodske ulice 10. Zaloga: Na Bregu 10. (5-1)

Vabilo na naročbo.

Z denašnjo številko pričeli smo nadaljevati „Obrtnika“, ki je prenehal izhajati koncem 1884. l. Napravili smo na občno željo naših sodrugov temu listu večji format, da nam bode mogoče vsprejemati tudi inserate.

Uljudno vabimo tedaj v prvi vrsti obrtnike po mestih in na deželi, v drugi vrsti pa vse prijatelje delavskih stanov in obrtniškega napredka, da si naročijo naš list in da se ga poslužujejo za inserate.

„Obrtnik“ bode izhajal po dvakrat na mesec in sicer 8. in 24. vsacega meseca v sedanji obliki in stane za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. in za četrto leta 75 kr. posamične šte. 15 kr. s pošiljanjem vred. Ceno nastavili smo primeroma nizko, da bode sleherni obrtnik lahko žrtvoval majhno svoto občnim namenom.

Naročnina in inserati naj se pošiljajo upravništvu „Obrtnika“ sv. Petra cesta šte. 21. vsaj v osmih dneh; in to prosimo zaradi tega, da bomo vedeli prirediti število prihodnjih iztisov. Obrtnike pa prosimo da agitujejo za svoj list!

Upravništvo „Obrtnika“.